

ГАРЧИГ

НЭГ.ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА.....	2
1.1.Төслийн ерөнхий мэдээлэл	2
1.2.Төслийн байршил, тойм зураг	3
1.3.Үйлдвэрийн технологи	3
1.4.Үйл ажиллагааны горим ба тоног төхөөрөмж, дамжлага	4
ХОЁР.ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	6
ГУРАВ.ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ ..	8
ДӨРӨВ.БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	9
ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	11
ЗУРГАА. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	12
ДОЛОО.ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	12
НАЙМ.ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	13
ЕС. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	14
АРАВ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	15
АРВАН НЭГ. 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	16
АРВАН ХОЁР. 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	17

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний зөвлөмж	8
Хүснэгт 2. 2026 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал	10

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1.Төслийн талбайн байрзүйн зураг	3
Зураг 2. Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж, технологийн схем	4
Зураг 3.Үйлдвэрийн харагдах байдал.....	5

НЭГ.ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1.Төслийн ерөнхий мэдээлэл

<i>Төслийн нэр:</i>	Хаягдал тос цуглуулах, тээвэрлэх, хадгалах, дахин боловсруулах үйлдвэр
<i>Төсөл хэрэгжүүлэгч:</i>	“Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК
<i>Улсын бүртгэлийн дугаар:</i>	9011824921
<i>Регистрийн дугаар</i>	6666612
<i>Хаяг:</i>	Улаанбаатар хот. Хан-Уул дүүрэг 11-р хороо, 2 хэсэг, Тэнгэр рашаан, 79в тоот
<i>Холбоо барих утасны дугаар:</i>	99119328
<i>Имэйл хаяг:</i>	
<i>Төслийн гол үйл ажиллагаа, зорилго:</i>	Шинэ техник технологи бүхий дэвшилтэд тоног төхөөрөмжийг эх орондоо нэвтрүүлж аюултай хог хаягдлыг дахин боловсруулан эдийн засгийн эргэлтэд оруулах замаар газрын тосны салбарт хэрэглэгчийн хүсэл шаардлагад нийцсэн шингэн түлш “Мазут” нийлүүлэх явдал юм.
<i>Төслийн хүчин чадал:</i>	Үйлдвэрийн үндсэн тоног төхөөрөмжийн дээд хүчин чадал 3 ээлжээр, 24 цагийн турш ажиллах боломжтой бөгөөд нэг ээлжинд 40 тонн хоногт 120 тонн хаягдал тос дахин боловсруулах дээд хүчин чадалтай. Үйлдвэрлэл нь дулааны улиралд явагдах ба 11-3 дугаар сарын хугацаанд үйлдвэрлэл зогсоно. “Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК нь одоогоор түүхий эдийн нийлүүлэлт, хадгалалт, эцийн бүтээгдэхүүний нийлүүлэлт, хадгалалт зэргээс хамааран төслийн суурилагдсан хүчин чадлын 20%-ийг ашиглан жилд 200 тонн, сард 30-40 тонн Мазут үйлдвэрлэн “Монголбитум” ХХК-д нийлүүлнэ.
<i>Төслийн дэд бүтэц:</i>	Цахилгаан хангамж: Төвлөрсөн цахилгаан хангамжид бүрэн холбогдсон. Дулаан хангамжийн шийдэл: Оффис болон харуулын байрыг 11-4 сар хүртэл шалны халаалтаар халаадаг. Усан хангамж: Гүний худагтай. Ахуйн хэрэгцээнд усыг маш багаар ашигладаг.

Техникийн хаягдал тосны дахин боловсруулалтын явц нь 100-120°С-д тосны бусад нэгдлүүдийг (механик хольц) ууршуулах нь үйлдвэрийн үндсэн технологи юм. Үйлдвэрлэлийн үйл явцын голлох параметрууд нь температур, агаарын сийрэгжилт, конденсацлах үйл явц юм. Температур нь өндөр байх тусам ууршуулах үйл явц хурдан явагдана. Мазутны илчлэг чанар сайн болно. Ихэнхдээ температур 110-120°С байна. Агаарын сийрэгжилт сайн байх тусам конденсацлах үйл явц хурдан явагдана.

Тогтмол температурт ууршуулж байгаа Мазутын агаарын сийрэгжилтийг нэмэгдүүлснээр Мазутын цэвэр чанарыг нэмэгдүүлдэг. “Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК ийн үйлдвэрлэсэн Мазутыг автозамын асфалт завод, битум хайлуулах (үйлдвэрлэх) “Монгол битум” ХХК-д шууд нийлүүлнэ.

1.4. Үйл ажиллагааны горим ба тоног төхөөрөмж, дамжлага

Тухайн үйлдвэрт дулаан дамжуулагчаар (ус болон уурын оронд) диатермийн тосыг (синтетик болон минералын тосын холимог) ашигладаг болно. Шингэн фазтай халаагч систем ODE нь бүрэн автоматчлагдсан газар эсвэл шингэн түлш (мазут)-аар ажилладаг, дулааны шингэн тос нь атмосферийн даралтад 300°С хэм хүртэл халаах чадалтай, бага габритын халаагч (ODE тогоо)-аас тогтоно. Дулааны КПД агрегат нь 85-87%. Халаасан дулааны шингэн нь битүү орчинд эргэлдэх ба дулааны хэрлэгчийн тогтоосон схемийн дагуу технологийн процессын явцад тохирох дулаан дамжуулагчаар дамжина. ODE халаагч тогоо нь автомат систем болон насос, мазут шатаагч, гал хамгаалагч бэхлэгч зэргээс тогтоно.

Зураг 2. Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж, технологийн схем

Үйлдвэр нь зуухны хэсэг, халаах танк, удирдлагын хэсэг, агуулахын хэсэг гэсэн үндсэн 4 хэсэгтэй ба дараах үндсэн тоног төхөөрөмжүүдтэй. Үүнд:

- Халаагч босоо танк
- Ууршуулагч
- Дулаан солилцуур
- Шугам хоолой, хаалт
- Шахах насос
- Бэлэн бүтээгдэхүүн хадгалах сав
- Түүхий эд, материал хадгалах сав
- Шингэн нэгдэл хадгалах (тунадасны сав)
- Хүчдэл тохируулагч инвертер

Техникийн хаягдал тосыг дахин боловруулан шингэн түлш /мазут/ гарган авах техникийн ерөний горим нь дараах шатлалаар явагдах болно.

1-р шат: Реакторт 10 тонн ажилласан масло татна.

2-р шат: Реакторт татсан түүхий эдийг 1000С температур хүртэл халаана.

3-р шат: 100°С температурт халсан тосоо ууршуулагчид татна.

4-р шат: Вакум насосыг ажилуулан ууршуулагчид доторх усны уурыг татаж аван кондинсац хийнэ.

5-р шат: Цэвэр мазутын насосыг ажилуулан ууршуулагч доторх цэвэршсэн тосыг татаж авах ба давхар шүүр /фильтр/-ээр шүүгдэн механик хольцноос салгана. Энэ үйл явц реакторт татсан 10 тонн ажилласан маслыг дуустал үргэлжилнэ.

Зураг 3. Үйлдвэрийн харагдах байдал

**ХОЁР.ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН
ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ**

№	Үзүүлэлтүүд	Утга
1	Уур амьсгал	Улаанбаатар хот орчмын уур амьсгалын үзүүлэлтүүд нь хүйтэн өвөлтэй, сэрүүвтэр зунтай эх газрын эрс тэрс уур амьсгалтай бүс нутагт хамаарна. Жилд дунджаар 2800 цаг нартай байдаг бол 12-14 өдөр наргүй бүрхэг өдөр тохиож байдаг байна. Жилийн дундаж агаарын температур төв хэсэгтээ -4.0°С-ээс хүйтэн байх боловч газрын гадаргаас ихээхэн шалтгаалж өөр байна. Тухайлбал, Тэрэлж голын сав, Туул голын явцуу хөндийд -4-4.2°С ба үүнээс ч хүйтэн байдаг. 1-р сарын агаарын дундаж температур -21,5°С, голын хөндий дагуу 21.0-23.0°С, 7-р сарын агаарын дундаж температур уул өөдөө 39,0°С, голын хөндий болон өвөр эзвэр газар 38.0°С дулаан байна. Ургамал ургах идэвхтэй температур буюу 5.0°С-ээс дулаан үе 126 хоног, 1294°С байхад зуны ашигтай температур буюу 10.0°С-ээс дулаан 72 хоногт 878°С хуримтлагддаг нь манай орны өндөр уулын бүс нутгийн өвөрмөц онцлог юм. Уулын байрлал хотгор гүдгэрийн онцлог байрлалаас хамаарч газрын гадаргын орчмын салхины горим ихээхэн өөр өөр байдаг байна. Салхины жилийн дундаж хурд 0,9-2.3м/сек, Салхины дундаж их хурд 5 сард 1.2-4.0м/сек хамгийн намуун үедээ 12-1 сард 0.7-1.4 м/сек дундажтай байна. Агаарын чийгшлийн горим нэлээд өвөрмөц, агаарын чийгшил нь халуун хүйтэнтэй урвуу хамааралтай байдаг. Жилд унах хур тунадасны нийлбэрийн олон жилийн дундаж 350 орчим мм байхаас 95-97 хувь нь дулааны улиралд унах ба олон жилийн нийлбэрийн дундаж нь 100-120 мм хүрнэ. Анхны цас 9 сарын эхээр орж хаврын сүүлчийн цас 5 сарын дундуур ажиглагдаж болно. Салхины хурд бусад нутгаас бага, жилийн дунджаар 0.9-1.5 м/с байх боловч голын хөндийгөөр 2.5-4.8 м/с хүртэл нэмэгддэг. Агаарын даралт дунджаар 843 гПа байх боловч голын хөндийгөөр 865 гПа (650 мм) хүртэл хэлбэлзэнэ.
2	Геологийн тогтоц	Улаанбаатар хотын геологийн тогтоц нь кембри, девон, карбоны эрин үед үүссэн тунамал, хувирмал чулуулаг, тэдгээрийг нэвтэлж газрын гүнд царцаж тогтсон юра, триасын настай боржин чулуулаг, эдгээр үндсэн чулуулгийг бүрхэж тархсан цэрдийн эринд үүссэн цайвар саарал өнгийн элсжин, зануужин, гуравдагчийн улаан, улаавтар шар өнгийн хайргатай элсэрхэг болон наанги шавар, шавранцар, элсний нимгэн үе, дөрөвдөгчийн үед үүссэн элс, хайрга, шавар, хайргажин зэрэг хурдас, чулуулгаас бүрддэг.
3	Агаарын чанар	Улаанбаатар хот нь хөл хөдөлгөөн ихтэй тул тус авто зам жилийн дөрвөн улиралд байнгын ачаалалтай байдаг бөгөөд автомашины хөдөлгөөнөөс ялгарах хортхий цэгэн эх үүсвэртэй агаарын бохирдол үүснэ. Мөн автомашины хөдөлгөөн, үйлдвэрийн машин тоног, төхөөрөмжийн дуу чимээ, чичиргээ бага зэрэг үүснэ. Энэхүү нөлөөлөл нь хүн, амьтанд ихээр нөлөөлөхгүй ба нөлөөллийн үргэлжлэх хугацаа нь харьцангуй бага байна.
	Хөрсөн	Төслийн талбайд хөнгөн шавранцар механик бүрэлдэхүүнтэй, уулын хар хүрэн хөрс тархсан байна. Лабораторийн задлан шинжилгээний дүнгээс

4	бүрхэвч	үзэхэд уг хөрс нь сул шүлтлэг урвалын орчинтой, карбонатгүй, ялзмагийн агууламжаар дунд зэрэг, цахилгаан дамжуулах чанар бага буюу давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфор болон калийн хангамжаар дунд зэрэг байна. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин дундаж байна.
5	Ургамал	А.А.Юнатов (1946, 1950) ургамалжлын хэв шинжийн тархан байрших зүй тогтолд тулгуурлан Монгол орны ургамалжлыг анх бүсчилжээ. БНМАУ-ын ургамалжлын бүсчлэлээр Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэр нь хээрийн бүсэд хамаарч байна. Хээрийн бүсийн ургамалжил нь хуурайсаг үетэн зонхилсон өвслөг ургамал, сөөг, сөөглөг болон сөөгөнцөрлөг ургамлаас бүрддэг. Энэхүү бүсэд крыловын Хялгана, том Хялгана, дэрвээн Хазаарөвс, хиаглай Түнгэ болон бяцхан навчит Харганы хэвшлүүд түгээмэл тохиолдоно. Харин ургамал газарзүйн мужлалаар Улаанбаатар хот нь Евро-Азийн хээрийн муж, Дагуур Монголын хээрийн хошуу, Дундад Халхын хээрийн тойрог, Өнжүүлийн дүүрэгт хамаарч байна. Ургамалжлын зүйлийн хувьд 17 овгийн 30 төрлийн нийт 33 зүйл ургамал бүртгэгдсэн байдаг.
6	Гадаргын ус	Улаанбаатар хот нь Туул голын сав газрын II дэд хэсэгт байрладаг. Туул гол нь Хан Хэнтийн нурууны салбар Бага Хэнтий уулын ар, өврөөс эх авах Номин, Нэргүй голын бэлчрээс Туул нэрийг авч Сэлэнгэ аймгийн Орхонтуул сумын нутагт Орхон голд цутгадаг. Голын ус хурах талбай нь 49'774.4 км ² , голын нийт урт 717 км. Үүнээс 152 км нь Улаанбаатар хотоос дээш, 93 км нь Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэрт, 472 км нь нийслэл хотоос доош хэсэгт хамаарна. Туул голын сав газарт Монгол Улсын нийт хүн амын 46.3% нь амьдарч, дотоодын нийт бүтээгдэхүүний 60 гаруй хувийг үйлдвэрлэж байна.
7	Гүний ус	Туул голын сав газрын хэмжээнд 2018 оны байдлаар 572.3 мян.м ³ /хон ашиглах боломжит нөөц бүхий газрын доорх усны орд 22 байгаа бөгөөд эдгээрээс Улаанбаатар хотын төвлөрсөн ус хангамжийн эх үүсвэрт 7, цахилгаан станцуудын эх үүсвэрт 3, Төв аймгийн Хөшгийн хөндийд 1 орд буюу нийт 11 орд ашиглагдаж, үлдсэн 11 орд нь ашиглагдаагүй байна. Улаанбаатар хот байрлаж буй II дэд хэсэгт улсын хэмжээнд хамгийн их ус ашиглалт буюу газрын доорх усны ашиглах боломжит нөөцийн 44.7%-ийг ашигладаг байна . Улаанбаатар хотод Дээд, Төв, Гачуурт, Үйлдвэр, Мах, Нисэх, Яармаг гэсэн цэвэр ус хангамжийн эх үүсвэрүүдийн 7 цооног нь газрын доорх усны хяналт шинжилгээний нэгдсэн сүлжээнд холбогдон хотын хүн амыг унд, ахуйн цэвэр усаар хангаж байна. Эдгээр эх үүсвэрүүд нь Туул голын хажууд, сэвсгэр хурдсанд байдаг ба эдгээр нөөц нь нөхөн сэргээгддэг нөөцөд ордог байна. Төслийн хэрэгцээт усыг гүний худгаар хангана.
8	Амьтан	Төсөл хэрэгжих талбайн орчмын нутаг дэвсгэр нь Улаанбаатар хотын эдэлбэр нутаг дэвсгэр учир амьтны аймгийн хувьд аль хэдийн нөлөөлөлд өртөж зүйлийн баялагаар тун ядмаг болсон байна. Түүнчлэн тухайн орчны шувуудын зүйлийн баялагт тодорхой хэмжээний өөрчлөлт орж, суурин газрын хүнд ойриймсог (синонтроп) зүйлүүд илүүтэй үзэгдэх болсон байна. Иймээс, тус төслийн зүгээс амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл бага байна.

ГУРАВ.ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийн үнэлгээг Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль, аргачлалын дагуу хийж гүйцэтгэсэн.

Хүснэгт 1. Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний зөвлөмж

№	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах арга хэмжээ
Агаар орчин		
1	<ul style="list-style-type: none"> Хаягдал тосыг ачиж буулгах хэсэг, агуулах, хэсэг зэрэгт дуу чимээ, тоосжилт үүсэх; Тээвэрлэлтийн машин техникээс хорт хий ялгарах; Хог хаягдлыг ил задгай хаяснаар органик бохирдол үүсч агаар орчинд хорт хий ялгарч болзошгүй; 	<ul style="list-style-type: none"> Тоосжилт болон дуу чимээ бууруулах технологи ашиглах; Агаар бохирдуулагч тоосжилт, хорт хийнүүдийн хэмжилт судалгааг тогтмол хийж, хяналт тавих; Тээврийн хэрэгслээс ялгарах хорт хийг бууруулах; Машин паркын талбай, зам талбайг хатуу хучилттай болгох;
Хөрс болон ургамлан бүрхэвч		
2	<ul style="list-style-type: none"> Төслийн эзэмшлийн талбай нь барилга байгууламж, зам талбайд дарагдаж хөрсний үржил шимт нөөц багассан; Хог хаягдлыг ил задгай хадгалах; Машин техникийг зориулалтын бус газар парклах, засвар үйлчилгээ хийх; Үйл ажиллагаанаас үүсэх тоосжилт нь хөрсний гадаргад бохирдлын давхарга үүсгэнэ, ургамал ургалтад сөргөөр нөлөөлнө; 	<ul style="list-style-type: none"> Үйлдвэрийн эргэн тойронд болон үйлдвэрийн хашааны захаар ногоон байгууламж байгуулах; Хөрсний бохирдлоос сэргийлж хог хаягдлын менежмент хэрэгжүүлэх; Мод, бут тариалж орчныг тохижуулах; Хатуу шингэн хог хаягдал түр хадгалах цэгт ариутгал халдваргүйжүүлэлтийг дулааны улиралд тогтмол хийж байх;
Усан орчин		
3	<ul style="list-style-type: none"> Төслийн талбай орчимд гадаргын ус байхгүй; Ахуйн хэрэглээнд гүний худаг ашигладаг; 	<ul style="list-style-type: none"> Төсөлд ашиглаж буй гүний усыг зүй зохистой ашиглах, усны хэрэглээг тоолуурын системээр хянаж, ус ашигласны төлбөрийг хугацаанд нь төлөх зэрэг арга хэмжээ авч ажиллах нь чухал юм.
Амьтны аймаг		
4	<ul style="list-style-type: none"> Төслийн талбай нь хот суурин газар байрладаг тул зөвхөн хүнд ойр амьтад ажиглагдана; 	<ul style="list-style-type: none"> Барилга байгууламжид хүнд ойр шувууд үүрээ засах, мэрэгч амьтад үүрлэхээс урьдчилан сэргийлэх;

		<ul style="list-style-type: none">• Хог хаягдлыг битүүмжлэлтэй саванд хадгалах;
Нийгэм, эдийн засаг		
5	<ul style="list-style-type: none">• Ард иргэд төсөлтэй холбоотой янз бүрийн санал, гомдол гаргаж болзошгүй;	<ul style="list-style-type: none">• Төслийн үйл ажиллагаа эхэлснээр ажлын байр нэмэгдэх, төслийн зорилгын хүрээнд таатай орчин бий болно.

ДӨРӨВ.БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн 20-р хорооны нутагт байрлаж буй “Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК -ийн “Хаягдал тос цуглуулах, тээвэрлэх, хадгалах, дахин боловсруулах” төслийн 2026 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг БОАЖЯ-ны сайдын 2019 оны А/618 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ыг баримтлан боловсруулсан болно.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, орчны-хяналт шинжилгээний хөтөлбөрөөс бүрдэх бөгөөд байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд байгалийн нөөц баялгийг ашиглах явцад байгаль орчныг доройтохоос урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгахтай холбогдсон арга хэмжээг тодорхойлон, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тооцож, хариуцах этгээд, хэрэгжүүлэх хугацаа, баримтлах хууль, журам, аргачлал, стандартыг тодорхойлж тусгасан.

Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт төсөл хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчинд үүсч болзошгүй өөрчлөлтийг хянах, шинжлэх объект, байршил, баримтлах стандарт, арга аргачлал, хугацаа, хариуцах этгээд, хяналт шинжилгээний үр дүнг тайлагнах талаар тусгахаар хуульчлагдсаныг баримтлан боловсруулав.

“Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК -ийн “Хаягдал тос цуглуулах, тээвэрлэх, хадгалах, дахин боловсруулах” төслөөс байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл дунд хэдий ч сөрөг нөлөөллийг багасгахын тулд дараах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлнэ.

Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлан болон төслийн талбайд хийсэн орчны шинжилгээний дүн зэргийг үндэслэн 2026 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний голлох зорилтуудыг дэвшүүлж байна.

Үүнд:

- Үйлдвэрийн болон оффисоос гарч буй хатуу хог хаягдлуудыг ангилан ялгах системийг нэвтрүүлж, хатуу хог хаягдлыг дахин боловсруулдаг компанид нийлүүлэх
- Үйлдвэрлэлээс үүсэх аюултай хог хаягдлыг тухай бүр мэргэжлийн байгууллагад шилжүүлэх, хянах, жил бүр тайлагнах
- Ажилчдыг хамгаалах хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр тогтмол хангах
- Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг тогтмол хэрэгжүүлэх
- Үйл ажиллагааны явцад учирч болзошгүй эрсдэл аюулаас бүрэн сэргийлж ажиллах, холбоотой сургалтыг тогтмол зохион байгуулах

Байгаль орчны менежментийн 2026 оны төлөвлөгөөний нийт зардалд 6.203.0 мянган (зургаан сая хоёр зуун гурван мянга) төгрөг төлөвлөлөө.

2026 оны БОМТ-ний биелэлтийн үр дүнгийн тайланг тухайн оны 12-р сарын 01-ний дотор Нийслэлийн Байгаль орчны газарт ирүүлж, орон нутгийн засаг захиргааны байгууллага, нутгийн оршин суугчдад танилцуулж, тэднээр хэлэлцүүлэх ажлыг зохион байгуулна.

Хүснэгт 2. 2026 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал

№	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө	Зардал /төгрөг/
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	2400000
2	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	1500000
3	Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
4	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	500000
5	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	680000
6	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	723000
7	2026 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	400000
8	2026 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	-
	2026 ОНЫ НИЙТ ДҮН	6.203.000

“ХАЯГДАЛ ТОС ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, ХАДГАЛАХ, ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”
ТӨСЛИЙН 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нийт зардал,төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Галлагааны үед мазут ашиглах учраас агаар орчинд утаа, хорт хий ялгарч болзошгүй.	Уурын зуухны янданд шүүлтүүр суурилуулах, тогтмол сольж хэвших	Уурын зуух	600000	Жилд 2 удаа	<p>- MNS4585:2007 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага</p> <p>- MNS4990:2000 Ажлын байрны эрүүл ахуй ба хөдөлмөр хамгаалал. Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага</p> <p>- MNS5885:2008 Агаар бохирдуулагч бодисуудын хүлээн зөвшөөрөгдсөн концентрац. Техникийн ерөнхий шаардлага</p>
2	Тээвэрлэлтийн явцад автомашины хөдөлгүүрийн шаталтаас агаарын чанарт нөлөөлөх	Түүхий эд тээвэрлэдэг автомашины хөдөлгүүрийн утаа хаях хэсэгт шүүлтүүр суулгах, тогтмол үзлэгт хамруулах	Тээврийн хэрэгсэл	800000	Жилд 1 удаа	
3	Хөрсөнд их хэмжээний хаягдал тос алдагдсанаар ургамалжилт, хөрсний бичил биетэнд дам нөлөөлөл үзүүлж болзошгүй.	Үйлдвэрийн техник технологи, шат дамжлагаас хаягдал тос асгарахад ажлын байр нь шингээгч материалаар (зориулалтын шингээгч, хуурай элс, тогтворжуулагч, үртэс гэх мэт) хангагдсан байна. Хаягдал тос асгарах, алдагдах үед ашиглах нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл, хоосон сав, бортого, бортого онгойлгогч, наалддаг шошго, металл юүлүүр, хүрз, хогийн шүүр, хориглох тэмдэг болон тууз зэрэг багаж хэрэгслээр хангагдсан байх	Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж	1000000	Тогтмол шинэчлэх	
4		Хаягдал тосыг агуулах ёмкость болон тоног төхөөрөмжийн битүүмжлэлийг тогтмол шалгаж, засварлаж байх		Ү,а-ны зардалд тусгах		
5	Газрын гүний усыг хяналтгүйгээр их хэмжээгээр ашигласнаас усны нөөцөд нөлөөлөх	Гүний худгийг тоолууржуулах, тоолуурын заалтыг үндэслэн төлбөр төлж байх шаардлагатай.	Гүний худаг	Ү.а-ны төсөвт суулгах	Сар бүр	
6	Ажилтнууд хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааг хангаж ажиллаагүйгээс ажлын	Үйлдвэрт ажиллаж буй мэргэжилтэн нь хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааг хангаж ажиллахаас гадна болзошгүй аюул ослоос урьдчилан	Бүх ажилчид	Осол эрсдэлийн менежментийн	Жилд 1 удаа	

**“ХАЯГДАЛ ТОС ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, ХАДГАЛАХ, ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”
ТӨСЛИЙН 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

	байранд болзошгүй аюул осол гарах, хүний эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх	сэргийлсэн бүхий л арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх, хаягдал тос асгарч алдагдсан тохиолдолд түүнийг саармагжуулах арга хэмжээг авах чадварыг эзэмшсэн байх, мэргэжлийн сургалтад хамрагдах		төлөвлөгөөнд тусгагдсан.		
	Нийт			2400000		

ЗУРГАА. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөнд нэгдэж Нийслэлийн Байгаль орчны газраас зааж өгсөн байршилд мод тарихаар төлөвлөсөн.

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд	Нийслэлийн байгаль орчны газраас зааж өгсөн байршилд мод тарих арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.		-	-	-	1500000	2026 оны II-III улиралд	MNS5914-2008. Байгаль орчин.Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томьёо, тодорхойлолт MNS 5918:2008.Байгаль орчин.Эвдэгдсэн газрын ургамлыг нөхөн сэргээх. Техникийн ерөнхий шаардлага
	Нийт					1500000	1500000		

ДОЛОО.ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Тус төслийн талбай орчимд түүх соёлын дурсгалд тооцож болохуйц газар болон археологийн болон палентлогийн олдвор одоогоор илрээгүй. Археологи, палеонтологийн олдвор, түүх соёлын дурсгалт зүйлс илэрвэл үйл ажиллагаагаа түр зогсоож энэ тухайн дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх ба цаашид Монгол улсын “Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль” болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийг мөрдөн ажиллана.

“ХАЯГДАЛ ТОС ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, ХАДГАЛАХ, ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”
ТӨСЛИЙН 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

НАЙМ.ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Үйлдвэр, химийн бодисын агуулахын барилгын хийц, инженерийн байгууламжийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлийн доголдлоос үүдэн аюул, осол гарах	Үйлдвэр, химийн бодисын агуулахын барилгын хийц, инженерийн байгууламжийн төлөвлөлт, гүйцэтгэлийн доголдлоос үүдэн аюул, осол гарахаас байнга урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах, агуулахын бүрэн бүтэн байдалд байнгын хяналт тавих;	Үйлдвэрийн орчин	Урьдчилан тооцох боломжгүй.	2026 оны туршид	-
2	Аянга цахилгаан, гэнэтийн хүчтэй цахилгаан гүйдлийн нөлөөгөөр болзошгүй осол аваарь тохиолдох	Үйлдвэр, ажлын байр нь галд тэсвэржилтийн зэргийг хангахуйц материал, хийцтэй, болзошгүй ослын үед хөрсөнд болон гадагш бохирдлыг алдахааргүй байхаар тохижуулах, хяналтыг хэрэгжүүлэх		Ү.а-ны зардалд тусгах		
3	Болзошгүй аюул ослоос урьдчилан сэргийлэх	“Аюул, ослын үед ажиллах төлөвлөгөө” боловсруулж, тухайн орон нутгийн Онцгой байдлын газраар батлуулах, хэрэгжүүлэх				
4		Анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээ, хаягжуулалт, мэдээллийн самбарыг байрлуулах				
5	Анхаарал болгоомжгүй байдлаас үүсэх осол гэмтлээс сэргийлэх	Үйлдвэрт ажилладаг ажиллагсдыг үүсэж болох эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг хянах, эрсдэл үүссэн тохиолдолд хариу арга хэмжээ авах мэдлэг, дадлыг эзэмшүүлэх сургалтад заавал хамруулсан байх	Бүх ажилчид	500000	Жилд 1 удаа	
6		Үйлдвэрийн байр, талбайг бүрэн камержуулах, гэрэлтүүлэг тавих, тогтмол сайжруулах	Үйлдвэрийн гадна болон дотор орчин	Ү.а-ны зардалд тусгах	2026 оны туршид	
Нийт				500000		

“ХАЯГДАЛ ТОС ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, ХАДГАЛАХ, ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”
ТӨСЛИЙН 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ЕС. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Нийт зардал,төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Энгийн хог хаягдлын бүртгэл хөтлөх	Үйлдвэрийн үйл ажиллагаа	Үүссэн хэмжээгээр	Ү.а-ны төсөвт суулгах	Тухай бүр	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2
2	Энгийн хог хаягдлыг дахин ашиглах, зайлуулах ажлыг үргэлжлүүлэх					
3	Энгийн хог хаягдлыг дахин боловсруулах гэрээт байгууллагад нийлүүлсэн тохиолдолд тээврийн зардлыг төлөх					
4	Энгийн хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж төлөх		12 сар	180000	Сар бүр	
5	Аюултай хог хаягдлын бүртгэл хөтлөх, хуулийн хугацаанд тайлагнах		Үүссэн хэмжээгээр	Ү.а-ны төсөвт суулгах	Хуулийн хугацаанд	Хог хаягдлын тухай хуулийн 29.1 дэх хэсэг
6	Орчны бохирдол үүсэхээс урьдчилан сэргийлж хог хаягдал түр хадгалах цэгийг тохижуулах		1	500000	2026 оны 2-р улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль
7	Хог хаягдал хариуцсан ажилтантай болох		-	Ү.а-ны төсөвт суулгах	2026 оны 1-р улиралд	Хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.17 ба 23.7
8	Хог хаягдлын менежмент,сэдэвт сургалт, мэдээллийг нийт ажилтнуудад өгөх	Нийт ажилтнууд	-		Жилд 1 удаа	Хог хаягдлын тухай хууль 10.2.16 ба 26.1.3
9	Нийт			680000		

“ХАЯГДАЛ ТОС ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, ХАДГАЛАХ, ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”
ТӨСЛИЙН 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

АРАВ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
1	Хөрсний эрүүл ахуй	Хог хаягдлын цэг орчмоос	V/15 болон IX/15	Жилд 2 удаа	25000	50000	“Грийн лаб”-ийн үнээр	MNS5850:2019
	Хөрсний хими физик шинж чанар				25000	50000		
	Хөрсний хүнд металл				25000	50000		
2	Агаарын чанарын үзүүлэлт <ul style="list-style-type: none"> Агаарын тоосжилт (PM 2.5, PM 10) Агаар бохирдуулагч бодис (SOx, NOx, COx гэх мэт) 	Үйлдвэрийн гадна агаар	VI/15 болон IX/15	Жилд 2 удаа	37500	75000	Байгаль орчин, хэмжилзүйн төв лабораторийн үнээр	MNS4585:2025 MNS5885:2008
3	Ундны усан дахь эмгэг төрүүлэгч бактерийн тоо	Гүний худгаас	V/15	Жилд 2 удаа	50000	100000	“Грийн лаб”-ийн үнээр	MNS 900:2018
	Ундны усны бүрэн шинжилгээ				50000	100000		
	Ундны усан дахь хүнд металлын агууламж				50000	100000		
4	Мазутын хими, физик шинж чанарын шинжилгээ	Үйлдвэрийн эцсийн бүтээгдэхүүн	VI сард	Жилд 1 удаа	198000	198000		
	Нийт				-	723000		

“ХАЯГДАЛ ТОС ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, ХАДГАЛАХ, ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”
ТӨСЛИЙН 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

**АРВАН НЭГ. 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА
ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
			2026 он				
			Сар ...	Сар ...	Сар ...		
1	2026 оны байгаль орчны менежментийн биелэлтийн тайланг боловсруулж дүгнүүлэх	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	Жил бүрийн 12-р сарын 01-ний дотор			“Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК-ийн удирдлага, холбогдох менежер	
2	2027 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах		Жил бүрийн 12-р сарын 31-ний дотор				
3	Хог хаягдлын гэрээг холбогдох хот тохижилтын газартай гэрээ байгуулах		Жил бүр				
4	Мэргэжлийн байгууллагатай хамтран аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэн, зайлуулах гэрээг хийж, гүйцэтгэлийг хангах.		Жил бүр				
5	Ус, газар, хог хаягдал, агаарын бохирдлын хураамжийг гэрээний дагуу төлөвлөгөөт хугацаанд барагдуулах.		Жил бүр				
6	Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх, дохиолол хамгаалалтын төхөөрөмж суурилуулах, галын хор шалгах, заавар зөвлөмжийг байрлуулах.		Улиралд 1 удаа				
7	Эдэлбэр газрын үер, газар хөдлөлт, аянга, галын аюулгүй байдлыг хангасан хамгаалалттай, болзошгүй ослын үед ашиглах заавар, схем зургийг нүдэнд харагдахуйц газар ил байрлуулах.	100000	Жилд 1 удаа				
8	Нийт ажилтнуудыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамрагдах.	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	Жилд 1 удаа				
9	Анхны тусламж болон яаралтай тусламж үзүүлэх нөхцөлөөр хангагдах.	300000	Улиралд 1 удаа				
10	Нийт	400000					

АРВАН ХОЁР. 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
1	Нийслэлийн Байгаль орчны газрын БОМТ-ийн биелэлт хариуцсан ажлын хэсэгт	Тайлан	2026 оны Биелэлт тайлан	2026.12.10	Үйл ажиллагааны төсөвт тусгах	Байгаль орчны газрын мэргэжилтэн, компанийн удирдлагууд	Улаанбаатар хот
2	Байгаль Орчин, Уур Амьсгалын Өөрчлөлтийн Яам	Тайлан	2027 оны БОМТ	2026.12.31		“Ирмүүн ойл трейдинг” ХХК-ийн мэргэжилтнүүд БОМТ-г боловсруулах	Улаанбаатар хот